

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI TRANSPORT XIZMATLARI BILAN TA'MINLANISH

Turopov Maqsudjon Asatillo o'g'li

Toshkent arxitektura-qurilish universiteti tadqiqotchisi

ORCID raqami: 0009-0004-8680-9755

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi turizm sohasini transport xizmatlari bilan ta'minlash darajasini tahlil qilishga bag'ishlangan. Turizm sohasida transport infratuzilmasining ahamiyati va uning rivojlanishiga bog'liq bo'lgan omillar ko'rib chiqildi. O'zbekistonning ichki va xalqaro turizm salohiyatini oshirishda transport xizmatlarining roli tahlil qilinib, mamlakatning turistik yo'nalishlariga transportning turli turlarining ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: turizm, transport xizmatlari, infratuzilma, ichki turizm, xalqaro turizm, transport tizimi, logistika, innovatsion yechimlar, turistik yo'nalishlar, rivojlanish strategiyasi.

Аннотация

Данная статья посвящена анализу уровня обеспечения туристской отрасли Республики Узбекистан транспортными услугами. Рассматривается значение транспортной инфраструктуры в сфере туризма и факторы, связанные с её развитием. Проанализирована роль транспортных услуг в повышении потенциала внутреннего и международного туризма Узбекистана, освещено влияние различных видов транспорта на туристические направления страны.

Ключевые слова: туризм, транспортные услуги, инфраструктура, внутренний туризм, международный туризм, транспортная система, логистика, инновационные решения, туристские направления, стратегия развития.

Annotation

This article is devoted to the analysis of the level of provision of the tourism sector of the Republic of Uzbekistan with transport services. In the field of tourism, the importance of transport infrastructure and the factors that depend on its development are considered. The role of transport services in increasing the domestic and international tourism potential of Uzbekistan is analyzed, and the influence of various types of transport on the tourist routes of the country is covered.

Keywords: tourism, transport services, infrastructure, domestic tourism, international tourism, transport system, logistics, innovative solutions, tourist routes, development strategy.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi boy tarixiy, madaniy va tabiiy merosi bilan xalqaro turizm bozorida o'zining mustahkam o'rnini egallash uchun katta salohiyatga ega. Samarqand, Buxoro, Xiva, Toshkent kabi qadimiy shaharlari bilan O'zbekiston har yili

minglab sayyohlarni o'ziga jalb qiladi. Biroq turizm sanoatining muvaffaqiyatli rivojlanishi bevosita zamonaviy transport infratuzilmasi va sifatli transport xizmatlarining mavjudligiga bog'liqdir. Transport turizmning rivojlanishi uchun eng muhim vositalardan biri bo'lib, u sayyohlarni turistik yo'nalishlarga yetkazish, ularning harakatlanishini qulaylashtirish va mamlakatni global turizm tarmog'iga ulash vazifasini bajaradi.

Bugungi kunda O'zbekistonda transport infratuzilmasi modernizatsiya qilinmoqda. Xususan, mamlakatda yuqori tezlikda harakatlanadigan poyezdlar tizimi rivojlantirilgani diqqatga sazovordir. "Afrosiyob" tezyurar poyezdi Toshkent, Samarqand, Buxoro va Qarshi shaharlari o'rtasidagi harakatni sezilarli darajada qulaylashtirdi va vaqtni tejadi. Ushbu yo'nalishlar bo'ylab poyezd xizmatining mavjudligi nafaqat ichki, balki xalqaro turistlar uchun ham katta ahamiyatga ega. Temiryo'l transporti turizmni rivojlantirish uchun muhim vosita bo'lib, u mamlakatdagi asosiy tarixiy va madaniy obidalarni bog'laydi.

Shuningdek, havo transporti ham O'zbekiston turizmining rivojlanishida katta rol o'ynaydi. So'nggi yillarda O'zbekiston milliy aviakompaniyasi – "Uzbekistan Airways" faoliyatini modernizatsiya qilish, yangi yo'nalishlarni ochish va parvozlar geografiyasini kengaytirish bo'yicha sezilarli qadamlar tashlandi. Toshkent xalqaro aeroporti va boshqa viloyatlardagi aeroportlar rekonstruksiya qilinib, zamonaviy talab va standartlarga moslashtirilmoqda. Bu mamlakatga kelayotgan xorijiy sayyohlar oqimini oshirishga xizmat qilmoqda.

Avtotransport ham ichki turizmda asosiy rol o'ynaydi. Turistik yo'nalishlar bo'ylab yangi yo'llar qurilishi va mavjud yo'llarni rekonstruksiya qilish orqali sayyohlarga yanada qulay sharoitlar yaratilmoqda. Xususan, turistik shaharlararo avtobuslar va maxsus ekskursiya transportlari xizmatlarining kengaytirilishi turistlarga qulaylik yaratadi.

Biroq, mavjud transport infratuzilmasi rivojlantirilgan bo'lsa-da, ba'zi muammolar hamon dolzarb bo'lib qolmoqda. Jumladan, ayrim viloyatlarda transport xizmatlarining yetarli emasligi, turizmga moslashtirilmagan yo'llar va transport xizmatlarining sifat darajasi kabi masalalar hal etilishini talab qiladi. Mavjud transport infratuzilmasini turizm talablariga moslashtirish, yangi transport yo'nalishlarini ochish va transport xizmatlarini diversifikatsiya qilish orqali ushbu muammolarni bartaraf etish mumkin.

Shu bilan birga, transport sohasidagi innovatsion texnologiyalarni joriy qilish, masalan, onlayn chiptalarni sotib olish tizimlari va raqamli navigatsiya xizmatlarini rivojlantirish orqali turistlarga qo'shimcha qulayliklar yaratish zarur. Xalqaro tajribadan kelib chiqib, transport va turizmni integratsiya qilishga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqilishi lozim.

Transport infratuzilmasi va xizmatlarini rivojlantirish O'zbekiston turizm sohasining raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Transport tizimini yaxshilash nafaqat turistlar oqimini oshiradi, balki mamlakatning iqtisodiy salohiyatini ham kengaytiradi. Shu sababli, davlat tomonidan transport va turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan siyosatni yanada samarali amalga oshirish zarur.

ADABIYOTLAR SHARHI

O‘zbekiston Respublikasi boy tarixiy va madaniy merosga ega bo‘lib, uning turizm sohasini rivojlantirish jahon iqtisodiyotidagi muhim yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Turizmning barqaror rivojlanishi uchun samarali transport xizmatlari talab etiladi. Mamlakatda temiryo‘l, havo va avtomobil transportining rivojlanishi sayyohlar oqimini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

M.M. Muxammedov va S.Sh. To‘rabekovlarning fikricha, turizmni rivojlantirish uchun transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish va uning barqarorligi muhim. Ularning ta‘kidlashicha, temiryo‘l tarmoqlarini yaxshilash va tezkor poyezdlarni ko‘paytirish sayyohlar oqimini oshirishga xizmat qiladi [1].

Sh.A. Karimov o‘zining tadqiqotlarida xalqaro turizmni rivojlantirish uchun aviaqatnovlarning kengayishi va byudjet aviakompaniyalar faoliyatini kuchaytirish zarurligini ko‘rsatgan. Uning fikricha, aviachiptalar narxini pasaytirish va sayyohlik yo‘nalishlarini kengaytirish turizm salohiyatini oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi [2].

B.A. Yusupov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda jamoat transportining sayyohlar uchun qulayligi va mavjud yo‘nalishlar tarmog‘ini kengaytirish zarurligi ta‘kidlangan. Uning tadqiqotiga ko‘ra, sayyohlar uchun maxsus transport yo‘nalishlarini tashkil etish va qatnov jadvallarini sayyohlarga moslashtirish muhimdir [3].

D.T. Rahmonovning ilmiy qarashlariga ko‘ra, turizm infratuzilmasi rivojlangan mamlakatlarda transport xizmati sayyohlar oqimiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri ta‘sir qiladi. Uning fikricha, turistik hududlarga yo‘naltirilgan avtobus va poyezd xizmatlarini kengaytirish turistlar uchun qulay muhit yaratishga yordam beradi [4].

Richard Batler o‘zining “Tourism Area Life Cycle” nazariyasida transport infratuzilmasining turizm taraqqiyotiga ta‘sirini keng yoritgan. Uning fikriga ko‘ra, transport xizmatlari yaxshi rivojlangan hududlarda turizm uzoq muddatli o‘shishga erishadi [5]. Boshqa tadqiqotchilar, jumladan, Pirs va Lou kabi mutaxassislar ham transport xizmatlarining sifatini yaxshilash orqali turizm salohiyatini oshirish mumkinligini ta‘kidlashgan.

Turizm infratuzilmasining asosiy qismi transport hisoblanadi. O‘zbekistonda turistik marshrutlar samaradorligini oshirish uchun quyidagi yo‘nalishlar bo‘yicha ish olib borilmoqda: Aviatsiya transporti: “Uzbekistan Airways” kompaniyasi orqali xalqaro va mahalliy reyslarni kengaytirish. ICAO (International Civil Aviation Organization) tadqiqotlariga ko‘ra, havo transportining yaxshilanishi turistik oqimning 40–50 % oshishiga olib kelishi mumkin. Temiryo‘l transporti: “Afrosiyob” yuqori tezlikdagi poyezdlari turistik transport infratuzilmasining asosiy qismlaridan biriga aylandi. Yevropada olib borilgan tadqiqotlarga ko‘ra, yuqori tezlikdagi temiryo‘l xizmatlari turistik oqimni 30–35 % ga oshirishga xizmat qiladi. Avtomobil transporti: yo‘lovchi tashish xizmatlarini yaxshilash va ijtimoiy transport tizimini rivojlantirish. AQSh transport instituti (2021) tahlillariga ko‘ra, yo‘l infratuzilmasini modernizatsiya qilish mahalliy turizmni 20–25 % ga oshirishga imkon beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda turizm sohasi iqtisodiyot tizimini rivojlantirishning strategik ahamiyatga ega tarmog'i sifatida qaraladi, chunki turizmdan olingan daromad multiplikativ samara berib, boshqa tarmoqlarga yanada ko'proq foyda keltiradi. Turistik mahsulotni shakllantirish jarayonida boshqa sohalarning xizmatlariga bo'lgan talab ham oshadi.

Turizm faoliyati nafaqat unda bevosita ishtirok etadigan tarmoqlar orasida iqtisodiy faollikni oshirishda, balki yangi ish o'rinlarini yaratishda va turistik destinatsiyalarni rivojlantirishda ham alohida o'rin tutadi. Turizm xizmatlari bozorini iqtisodiyotning "lokomotiv" tarmog'i sifatida ko'radigan davlatlar turizm infratuzilmasini rivojlantirishga katta mablag' sarflaydi.

Turizm transport xizmatlarining uzluksiz ta'minoti ushbu sohaning rivojlanishiga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi. Bu esa o'z navbatida yangi avtomobil yo'llari, zamonaviy aeroportlar va rivojlangan jamoat transporti kabi bir qator turistik qulayliklarning mavjudligini talab etadi. Xavfsiz va innovatsion infratuzilma iqtisodiyotda tovarlar va xizmatlar aylanishining uzluksizligini ta'minlaydi.

Jahondagi rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, turizm sohasini rivojlantirishda davlatning roli juda muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat tomonidan turizmni mamlakat iqtisodiyotining strategik sohasi sifatida rivojlantirish, hududlarning yuqori turistik salohiyatidan to'liq va samarali foydalanish, milliy turistik mahsulot yaratish va uni jahon bozoriga olib chiqish, shuningdek, mamlakatga tashrif buyuruvchi xorijiy turistlar oqimini keskin oshirish maqsadida barqaror turizm transport tizimlarini shakllantirish uchun qulay iqtisodiy va tashkiliy-huquqiy sharoitlar yaratish ustuvor vazifalar hisoblanadi.

Turizm sohasida davlat tomonidan tartibga solish siyosatining boshqa shakllaridan farqli o'laroq, bu sohaga davlatning ishtiroki maqsadli dasturlar orqali amalga oshiriladi. Ushbu dasturlar turistik xizmatlar bozorida faoliyat yurituvchi korxona va tashkilotlar imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan.

Xususan, Y.L. Pisarevskiy turizm sohasida tashkilotlar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash usullarining quyidagi oltita guruhini ajratib ko'rsatgan:

1. Turizm va xizmat ko'rsatish sohasidagi umumiy tartibga solish usullari: turizm sohasidagi turli faoliyat turlarini (turizm, mehmonxona, ekskursiya xizmatlari va boshqalar) amalga oshirishning umumiy qoidalarini joriy etish; turistik faoliyat subyektlarini yaratish, qayta tashkil etish va tugatish tartibini belgilash; turizmni davlat tomonidan tartibga solishni amalga oshiruvchi davlat hokimiyati organlari faoliyatini belgilash.

2. Turizm sohasini rivojlantirishda maqsadli dasturlardan foydalanish usullari: turizmni rivojlantirishning davlat dasturlari, maqsadli investitsiya dasturlari va boshqalar; turizmni rivojlantirish konsepsiyasi va davlat siyosati strategiyasi kabi hujjatlar.

3. Turizm sohasida tadbirkorlik va boshqa iqtisodiy faoliyatni amalga oshirish vositalarini qonuniylashtirish: litsenziyalash; akkreditatsiyalash; sertifikatlash.

4. Turizm sohasidagi me'yoriy va miqdoriy o'lchov usullari: turizm, mehmonxona va ekskursiya xizmatlari uchun standartlar; turizm xizmatlari narxlari (masalan, ijtimoiy turizm sohasida); tariflar; me'yoriy standartlar; soliq yig'implari; to'lovlar; stavkalar (bojxona to'lovlari va boshqalar).

5. Turizm sohasidagi tashkilotlar faoliyatini rag'batlantirish va ularni qo'llab-quvvatlash usullari: kreditlar; imtiyozlar; to'lovlarni muddatidan kechiktirish; davlat buyurtmalari (masalan, ijtimoiy turizm sohasida); proteksionizm; monopoliyaga qarshi tartibga solish va raqobatni qo'llab-quvvatlash.

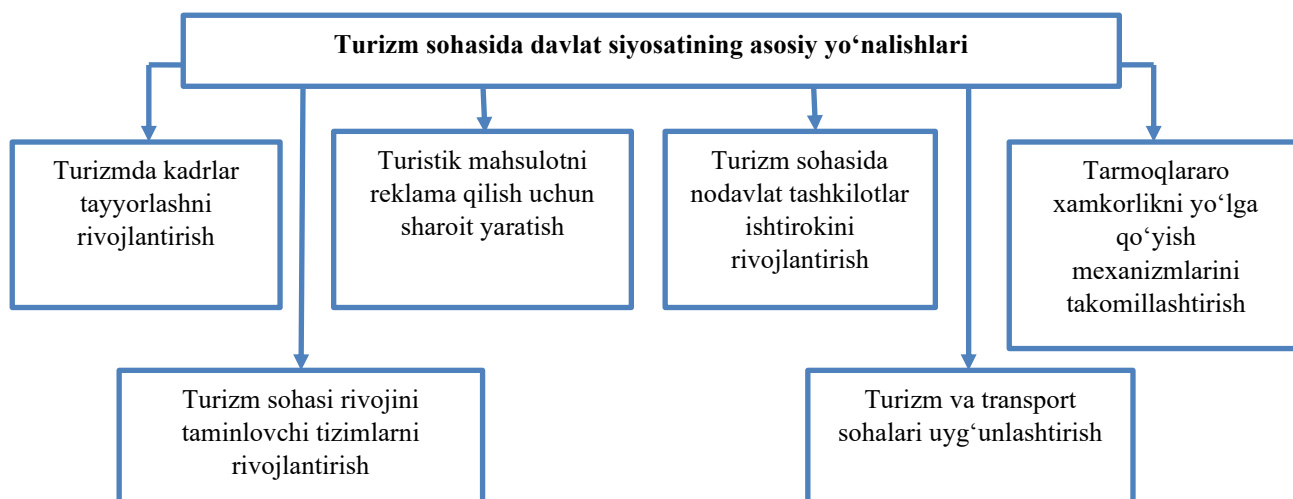
6. Nazorat va hisobga olish hamda turizm sohasida "taqiqlangan" usullar: Buxgalteriya hisob-kitobi; statistik hisobotlar; cheklar va nazoratning boshqa shakllari. Taqiqlar; cheklovlar; sanksiyalar (jarimalar va boshqalar); faoliyatni yuritish huquqidan mahrum qilish (amaliyotlarni yoki harakatlarni to'xtatib turish yoki bekor qilish).

Turizm sohasining qo'shimcha xizmatlar ko'lamini kengaytirish nafaqat turizm sohasidan iqtisodiy foyda olishni, balki qishloq xo'jaligi, iste'mol tovarlari ishlab chiqarish, aloqa-kommunikatsiya, savdo va boshqa tarmoqlarni rivojlantirish orqali bir vaqtning o'zida iqtisodiy manfaat olish imkonini beradi. Turizmning ko'p tarmoqli ta'sir xususiyati bu sohaning iqtisodiyotga kompleks ta'sirini oshiradi.

Bundan tashqari, turizm sohasini rivojlantirish orqali nafaqat iqtisodiy samaraga erishish, balki bir qator ijtimoiy muammolarni ham tez hal etish mumkin. Bu, ayniqsa, turistik xizmatlar hajmining o'sishi bilan bog'liq. Chunki turizm sohasidagi xizmatlar hajmi oshgan sari ish joylari soni ham boshqa tarmoqlarga nisbatan ancha tez sur'atlarda o'sadi. Bu esa o'z navbatida, aholini ish bilan ta'minlash va ularning farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

Fikrimizcha, rivojlangan turistik xizmatlar bozorini shakllantirish uchun davlat tomonidan ishlab chiqiladigan maqsadli chora-tadbirlar quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirilishi muhim:

- turizm sohasini jadal rivojlantirishda iqtisodiyotning tegishli tarmoqlari bilan muvofiqlashtirish mexanizmini ishlab chiqish;
- turistik kompleksni takomillashtirish va bozor mexanizmlaridan foydalangan holda sohani rivojlantirishning ichki imkoniyatlarini aniqlash;
- turizm sohasida kadrlar siyosatiga alohida e'tibor bergan holda ularni tayyorlash tizimlarini takomillashtirish va rivojlantirish;
- turistik mahsulotni bozorga olib chiqishda marketing tadqiqotlari uchun qulay shart-sharoitlar yaratish;
- turizm sohasida nodavlat tashkilotlar ishtirokini rivojlantirish;
- turizm va transport sohalarini o'zaro uyg'unlashtirish (1-rasm).

1-rasm. Turizm sohasida davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari¹

Bu boradagi davlat siyosatining asosiy vazifasi o'zi yakka holda samarali faoliyat yuritishi murakkab bo'lgan sohalarni tez va qisqa muddatlarda rivojlantirish uchun o'z yordamini ko'rsatishdan iborat. Albatta, bu borada transport sohasini yaqqol misol sifatida keltirish mumkin.

Shu bilan birga, transport sohasi va uning xizmatlarini barqarorligini ta'minlashga qaratilgan bir qator respublika va mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish dasturlarida turizm ehtiyojlariga yetarlicha e'tibor qaratilmagani yoki umuman inobatga olinmagani salbiy holat hisoblanadi.

Bizning nuqtai nazarimizga ko'ra, turistik manzillar sayyohlarni qabul qilishga tayyor bo'lishi va ularning sonini oshirishga erishish uchun mintaqalarda transport tizimlarini turistik ehtiyojlarni hisobga olgan holda rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Turizm sohasida transport xizmatlarining rivojlanishi va uning sayyohlar oqimiga ta'sirini ko'rsatish uchun bir nechta tahlil olib borildi. Transport infratuzilmasining yaxshilanishi sayyohlar oqimining barqaror o'sishiga hissa qo'shayotgani ma'lum bo'ldi.

1-jadval

Turizm sohasida transport xizmatlarining bo'yicha sayyohlar oqimi²

Yillar	Turistlar soni (mln kishi)	Avia reyslar soni	Temir yo'l yo'lovchilari (mln kishi)
2018	5.3	25,000	3.2
2019	6.7	28,000	3.8
2020	1.5	10,000	1.2
2021	3.4	15,000	2.5
2022	6.0	22,000	3.5
2023	7.2	26,000	4.0

¹ Muallif ishlanmasi

² O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, transport xizmatlarining samaradorligi oshgani sayyohlar oqimining o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan. Xususan, 2019-yildagi o'sish dinamikasi 2022–2023-yillarda qayta tiklana boshlagan. Shuningdek, avia va temiryo'l xizmatlarining rivojlanishi turizm infratuzilmasiga ijobiy ta'sir ko'rsatgani ma'lum bo'ldi.

So'nggi yillar davomida respublikada turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan bir qator qonunlar, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari va farmonlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari hamda boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Ushbu hujjatlar turistik mahsulotlarni diversifikatsiya qilish, hududlarda turistik infratuzilmani jadal rivojlantirish, turizm sohasidagi ortiqcha rasmiyatchiliklarni bartaraf etish va turli byurokratik to'siqlarni olib tashlashda muhim turtki bo'ldi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish mamlakat iqtisodiyotining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Turizmning samarali rivojlanishi esa bevosita transport infratuzilmasining rivojlanganligi va xizmatlarning sifatiga bog'liq. Bugungi kunda O'zbekistonda tezyurar poyezdlar, modernizatsiya qilingan aeroportlar, yangi yo'llar va transport xizmatlarini kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar turistlar uchun qulay sharoitlar yaratmoqda. Bu tashabbuslar xalqaro turistlar oqimini oshirish bilan birga, ichki turizmni rivojlantirishga ham xizmat qilmoqda.

Biroq ayrim hududlarda transport infratuzilmasining yetarlicha rivojlanmagani va xizmatlar sifatining pastligi kabi muammolar mavjud. Ushbu muammolarni hal qilish uchun transport xizmatlarini diversifikatsiya qilish, yo'llarni modernizatsiya qilish va transport tizimiga innovatsion texnologiyalarni joriy etish zarur.

Transport va turizmning integratsiyasi nafaqat turistlar uchun qulaylik yaratadi, balki mintaqalar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni mustahkamlaydi va O'zbekistonni xalqaro turizm bozorida raqobatbardosh qiladi. Shu sababli, mamlakat transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlarni davom ettirish va turizm talablariga mos strategiyalar ishlab chiqish zarur. Bu nafaqat turizm sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlaydi, balki milliy iqtisodiyotga ham sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Turizm sohasi va transport xizmatlarining rivojlanishi bir-biri bilan uzviy bog'liq. Yuqori sifatli transport infratuzilmasi turistik faoliyatni kengaytirish va uning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, aviaqatnovlarning kengayishi, temiryo'l xizmatlarining samarali yo'lga qo'yilishi va yo'l infratuzilmasining yaxshilanishi sayyohlar oqimini keskin oshirishga xizmat qiladi.

Yuqoridagi tahlillardan kelib chiqib, quyidagilarni amalga oshirish lozim deb hisoblaymiz:

1. Transport infratuzilmasini rivojlantirish – Hukumat va xususiy sektor hamkorligida transport infratuzilmasini rivojlantirish loyihalarini amalga oshirish kerak. Bu yo'llar, temiryo'l va aeroportlarni modernizatsiya qilishni o'z ichiga oladi.

2. Raqamlashtirish va innovatsiyalar – Avia va temiryo‘l qatnovlari uchun raqamli bilet tizimlari, onlayn bron qilish va marshrut optimallashtirish kabi zamonaviy texnologiyalarni joriy etish kerak.

3. Ekologik barqaror transport tizimlari – Turistik transport vositalarida ekologik toza energiya manbalaridan foydalanishni rag‘batlantirish lozim. Bu nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilishga, balki sayyohlar uchun qo‘shimcha qulayliklar yaratishga ham xizmat qiladi.

4. Logistika va servis sifatini oshirish – Turistlar uchun maxsus transport xizmatlarini kengaytirish va sifatini yaxshilash, xususan, sayyohlik yo‘nalishlariga doir yo‘l ko‘rsatgichlar, xizmat ko‘rsatish markazlari va logistik yechimlarni takomillashtirish zarur.

5. Tadqiqot va hamkorlik – Jahon va mahalliy ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan hamkorlikda transport va turizmning o‘zaro ta’sirini chuqurroq o‘rganish, xalqaro tajribani tahlil qilish va innovatsion yechimlarni joriy etish muhim.

Yuqoridagi takliflarni amalga oshirish orqali O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasi yanada jadal rivojlanishi mumkin. Mukammal transport infratuzilmasi turistik salohiyatni oshirishda hal qiluvchi omil bo‘lib xizmat qiladi va mamlakat iqtisodiyotiga katta hissa qo‘shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Muxammedov M.M., To‘rabekov S.Sh. "O‘zbekistonda turizmni rivojlantirishda transport infratuzilmasining o‘rni". Iqtisodiyot va turizm jurnali, **2023**, №4, 56-bet.

2. Karimov Sh.A. "Xalqaro turizmda aviaqatnovlarning ahamiyati". Turizm iqtisodiyoti jurnali, 2022, №3, 112-bet.

3. Yusupov B.A. "Jamoat transportining turizm rivojlanishidagi o‘rni". Transport va turizm jurnali, 2021, №2, 89-bet.

4. Rahmonov D.T. "Transport infratuzilmasi va jahon turizm rivojlanish tendensiyalari". Jahon turizm trendlari jurnali, **2020**, №5, 132-bet.

5. Butler, R. W. (1980). The Concept of a Tourist Area Cycle of Evolution: Implications for Management of Resources.

6. Jean-Paul Rodrigue. The Geography of Transport Systems. New York, 2018.

7. Dileep, M. R. Tourism, Transport and Travel Management. Routledge, 2019.

8. Lumsdon, L., & Page, S. J. Tourism and Transport: Issues and Agenda for the New Millennium. London: Elsevier, 2004. ISBN: 0080441726.

9. Peters, P. (2006). Time, Innovation and Mobilities: Travel in Technological Cultures. London, Taylor & Francis.

10. Quinet, E., & Vickerman, R. (2004). Principles of Transport Economics. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.

11. Tiffin, J., & Kissling, C. (2007). Transport Communications: Understanding Global Networks Enabling Transport Services. London, Kogan Page.

12. Zavitsas, K., Kaparias, I., Bell, M., & Tomassini, M. (2010). Transport Problems in Cities. ISIS.

13. Abduraxmonov K.X. Menejment turizma: O‘quv qo‘llanma. – T.: Filial FGBOU VPO “REU im. G.V. Plekhanova” Toshkent shahrida, 2013. – 248 b.
14. Alimova M.T. "Hududiy turizm bozorining rivojlanish xususiyatlari va tendensiyalari". Monografiya. – T.: Iqtisodiyot, 2015. – 300 b.